# Dekalog — prawo chroniące życie

Wyjście z Egiptu, Dekalog i szabat • Wj 19:1–20:17

## Myśl przewodnia

Dekalog jest częścią opowieści o przymierzu i stanowi ramy ochrony życia.

## Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Wj 19 opisuje przygotowanie Izraelitów do spotkania z Bogiem na Synaju. Wj 20:1–2 przypomina wyzwolenie z Egiptu, a dopiero potem przedstawia Dziesięć Słów. Wniosek dotyczący kolejności jest istotny: wymagania etyczne pojawiają się w kontekście otrzymanej wolności i przymierza.

Przykazania dotyczą zarówno czci oddawanej Bogu, jak i relacji społecznych. Złamanie zakazu fałszywego świadectwa może skrzywdzić niewinną osobę, a kradzież narusza czyjąś własność. Treść Dekalogu wskazuje więc wartości, które mają znaczenie również wtedy, gdy nikt nas nie obserwuje.

Pwt 5 powtarza Dziesięć Słów, lecz w przykazaniu o szabacie podaje inną motywację: doświadczenie niewoli i wyzwolenia. Dostrzeżenie tych różnic uczy szacunku do obu tekstów, bez wybierania wyłącznie tego, który łatwiej zapamiętać.

W chrześcijaństwie istnieją różne sposoby numerowania Dekalogu. Nie powinny odwracać uwagi od analizy pełnego tekstu. Porównanie Wj 20 z różnymi katechizmowymi ujęciami warto przeprowadzić dopiero po uważnej lekturze Biblii.

Wj 20 i Pwt 5 przekazują Dekalog w bliskich, lecz nieidentycznych ujęciach. Przykazanie szabatu jest uzasadnione odpowiednio stworzeniem oraz pamięcią niewoli. Nie wolno tego różnego akcentu wymazywać. Numeracja w tradycjach chrześcijańskich także się różni, dlatego punktem odniesienia jest pełne brzmienie tekstu. Zastanówmy się, które konkretne dobra chronią nakazy i jakie są granice ich prostego przenoszenia na współczesne sytuacje.

Zastanówmy się, co oznacza „szanować rodziców” w sytuacji błędnego lub krzywdzącego polecenia. Godność rodziny zakłada odpowiedzialność dorosłych, a dziecko ma prawo do ochrony. Prawo moralne nie usprawiedliwia nadużyć władzy.

## Cele lekcji

- Rozumie kontekst wyzwolenia i przymierza.
- Porównuje Wj 20 z Pwt 5.
- Ocenia przykłady konfliktu zasad.
- Potrafi odpowiedzieć: Jak różnią się uzasadnienia szabatu w Wj 20 i Pwt 5?

## Przebieg zajęć

**Problem i hipoteza — 5 min**

Problem: „Czy Dekalog ma uczyć ślepego wykonywania poleceń?”.

**Tekst oraz kontekst — 12 min**

Lektura Wj 19:1–20:17. Na pustyni Bóg troszczył się o potrzeby ludu. W narracji o Synaju Izrael otrzymuje podstawowe słowa określające relację z Bogiem i bliźnimi.

**Porównujemy argumenty — 11 min**

Zaznaczcie Wj 20:1–2 i Pwt 5:6 oraz motywy przykazania o szabacie; przypiszcie elementy do kontekstu przymierza.

**Dylemat i karta — 16 min**

Grupy sporządzają tabelę: przykazanie – chroniona wartość – przykład naruszenia – droga naprawy. W trzech przykładach uwzględnijcie zaufanie, życie i prawdę. Dodatkowa wskazówka dla prowadzącego: Porównaj dwie kolumny Wj 20 i Pwt 5 bez numerowania według katechizmu.

**Podsumowanie — 6 min**

Wypiszcie jedno podobieństwo i jedną różnicę między Wj 20 a Pwt 5.

## Pytania i propozycje odpowiedzi

**Co poprzedza nakazy Wj 20?**

Przypomnienie uwolnienia Izraelitów.

**Jak zmienia się motywacja do szabatu w Pwt 5?**

Dochodzi pamięć niewoli i wyzwolenia.

**Czy szacunek dla rodzica jest zgodą na krzywdę?**

Nie, obejmuje odpowiedzialność, godność i bezpieczeństwo.

**Jak różnią się uzasadnienia szabatu w Wj 20 i Pwt 5?**

W Wj 20 odnosi się do stworzenia, a w Pwt 5 do wyzwolenia z Egiptu.

## Pomoce dydaktyczne

- Biblie: Wj 19–20; Pwt 5
- arkusz wartości
- schemat Wj/Pwt
- karta pracy

## Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Przy numerowaniu pokaż pełny tekst Wj 20:1–17. Nie pomijaj zakazu czynienia i czci wizerunków, przykazania dotyczącego szabatu ani zakazu pożądania. Rozróżnij pierwotnego adresata Izrael i współczesną interpretację chrześcijańską.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- Udział w rozmowie i modlitwie jest dobrowolny. Dziecko może pytać, milczeć i zgłaszać wątpliwości.
- Wj 20:1–2 otwiera Dekalog przedstawieniem Boga, który wyprowadził Izrael z Egiptu. W narracji wyzwolenie poprzedza ogłoszenie przykazań.
- Wj 20:3–17 obejmuje przykazania dotyczące oddawania czci Bogu, imienia Bożego, szabatu, rodziny, życia, wierności, własności, prawdy i pożądania.
- Pwt 5:6–21 powtarza Dekalog z istotnymi różnicami, np. motywacją do szabatu odwołującą się do wyzwolenia z niewoli (Pwt 5:15).

• Sposób numeracji dziesięciu przykazań różni się między tradycjami żydowskimi i chrześcijańskimi. Wystarczy wspólnie wskazać cały tekst Wj 20:1–17 bez przestawiania jego treści.

• W Mt 22:36–40 Jezus wskazuje miłość Boga i bliźniego jako najważniejsze przykazania; nie wolno z tego wyprowadzać automatycznie, że pozostałe przykazania stały się bez znaczenia.

• Nie przedstawiaj nauki o przykazaniach jako narzędzia zastraszania lub odbierania prawa do pytań.

• Nie usprawiedliwiaj przemocy domowej powołaniem się na szacunek dla rodziców. Przykazanie nie odbiera dziecku prawa do bezpieczeństwa i zgłoszenia krzywdy.

• Wj 20:1–17 obejmuje całość Dziesięciu Przykazań. Przy omawianiu Dekalogu nie pomijaj pierwszych przykazań, szabatu ani zakazu pożądania.

• RED. II: Przy numerowaniu pokaż pełny tekst Wj 20:1–17. Nie pomijaj zakazu czynienia i czci wizerunków, przykazania dotyczącego szabatu ani zakazu pożądania. Rozróżnij pierwotnego adresata Izrael i współczesną interpretację chrześcijańską.

• Teksty do porównania: Wj 20:1–17; Pwt 5:6–21; Mt 22:37–40

## Kontynuacja w domu

Zapytajcie, dlaczego zachowanie pełnego zapisu jest uczciwsze od wyboru samych wygodnych fragmentów.